

Тыа хаһаайыстыбатын сайдыыта

таах бизнес эбил", — дийд.

Билшилээх тележурналист П. Хабаров атырдыах ыйын 17 күнүтөр телевизорунан, атырдыах ыйын 23 күнүтөр араадыыаада "Тыа сирэ" биэриннэ Иван Александров дьон оҕуруот аһынан дьарыктанан эрэр саха кинигитин туһунан кэпсээбитин үгүстөр көрбүт, истибит буолуохтааххыт. Онтон үөскээбит санааларбын үлэстипти.

Бастаан кыластык бизири
не хоюнун туунан Иван
Парфеньевич Александров
сайын тухары тутууга ыла-
збит. Былыр-мынчтан Нам
Хамарытатын сир арена-
дан олурутушан даярыкта-
нары былаарымыз. 1200 км
изинээк теплица тутгубут. Он-
тукатын 2 хос пленканы сап-
тыт. Ол олуе сылаагы тутар
эбит. Муус устар 20-гэр түүн 10
кыраадык тымпы буолбугу-
нар ичирээ 20 кыраадык ичи-
гэс тутубут.

Ойно оёурсу, помидор, оёурут айһы арваһын эрдэ алордубута олуһун үүжмүт. Холосур, атырһах айһы 10 күнүтэр дээрэ 8 (!) тонна атыһаабыт. Бу – биһир киһи, биһир ыһа! "Сатаһан көрдөхкө олус түргэнник үүнэр. Онон барыс-

Ону таһыян аһагс сиргэ хагыһыста хас да сордун олордубут. Онтукайлар ууну носуоһунан оботторон, ылангалар устун аралан, самолет пропеллерлер курдук атааха турар, эргигэ сылдар тэрмилэринэн ардактатарын көрдөрдүлэр. 3-4 чаас ыстардаһына 20-30 см сипирэр үһү. Аны барыга тэҥнэ үүмүстүн диги сороһун кыратык ыстаран сипитигин быгаардан бизэрэр эбит. Ол, былан турар, атылыырга ордук Кылаабынайа, мин собулүү истибитим, "кураан дьыл иҥи албэх буолан, ууну далэчки ыстардахха, үүнээһи өлгөмнүк үүнэр эбит", — дигэ.

Мин итгив толору итэрийэ-
бин. Үнүр суруйбутум курдук,
хайта бадарар үүнээйи үүнэри-
гэр аһылытын таһынан итти,
уу, салтын наада Салтын куру-
ук баар, быйыл итти дэлэй этэ.
Итэрийэ – уу. Онон кураан (суг)
сайыл уунан дэлэйдик хаач-
чыйдахха оту-бурдугу, оһуру-
от аһын дэлэччи үүнээрэгэ
өсөс өрдүк торостоох эбит.

Ону бигэргэтэн өсөв холо-
бурдуум. Ааспыт сылга бийшгн
улууспуг тывтын хаһаайж-
тыбатын управлениетын на-
чальнига А.С. Филатов Египет-
кэ сыһынан кэлбигэ Египет
дизн кыйлына суох, сатамматах
куйаастаах, кумах куйаар-
дыны кураан дойду. Ол аразы
күннлэр тыва хаһаайжытыба-
нын борондуужуубатын үүнэ-
ригэ аан дойдута бастыннар
ахсаанырыгар киирэллэр үһү.
Александр Семенович кэпси-
ришэн, ол барыга күннлэр Нил
өрүстэриггэн улахан носуосты-
рынан ууну оботторон
пүүлүсүтэр систиэмэ отгортон,
ханаалларынан, ханаабалары-
нан, турбаларынан ууну халы-
талларын түмүтүр үһү.

Сахаларга "Куһаран даганын үчүгүйдөх" деген өс хөһөөно баар. Сут дыйл ардага суох (эбэтэр адыях) буолан оттуурга мэйһидэбэт, суолга-ниске хаайтарбенкын, отун хаачыстыбата туйгун буолар. От эрэ үүннүн. Онтон кураан сылга өлгөм оту ылыахха снбүн туһунан хатылаан суруйдахлына. ити быһыл нссуһуна

уу хальтан Чакырга А. Филиппов биер орто алаастан – 8, Н. Кириллин быларыны биер бырысып оту ылыгы сириттэн – 4, Чурагчыга В. Лебедева быраамайык носоуһунан 2 күн эрө күвэлсүтэн быларыны 2 оту ылыгы сириттэн быһыи – 4 оту ылыгытара даҕаны туоһулуур. Онно ити Кыганахтан Таба Баалы' бааһынайдалар үрэххэ уу сүүрэр сирдэринэр туора тииптэри састортоон хойуу оту хомуйбуттара эмлэс туоһу буолар.

Маныха эбэн бу Нам кыһыта Иван Александров ууну дэлэйдик ыстаран тэһэлөөх албэх үүһээйини ылбытын көрдүүт, иһитигит. Ол ситиһинигин биэр сүрүн төрүөтүнэн кини кытай кыһытин адалан үөрэттэрбит. сааһын учуоһида, сайынна оскуола орлорун хамнаска үлэ-лэппит. Иван Александров ол кыһытин илдэ Кытайга баран туох баар сизмэтин, распада-тын, шлангаларын кытта аты-ылаһан азалбыт. Онно сынна бадан чэстэжи уонна аан дойду саамай үчүгэй сизмэтин бүтү-

ОБЩА ОБИ ДИНОИ НАСРОСТА.

Түмдээр, бийиги, чуралч-
лар, огуруот, сир үлэтигэр ха-
албылтыгын, мөтөхүгүтүн би-
линиэбит: "Сүүстэ истигити
таһарр биридэ көрбүт ордук"
дигилэр. Оо! Арай саатар би-
ридэ дөлөхсийлэн баран иени
аартылар Павловский «Ан-
нын, Жатай «Эм-ни, Нам си-
хатын И. Александрову илэ-
көрөн, кэлсээннэрин илээн, ха-
артыскара туһартаан хэлэн
үүгүсэйдик суруйар, кэпсикер
күйн баттыһааччылар көстүө,
туһанааччылар элбиз этилэр.
Саганы киллэрбөккө-сайды-
баккын. Кураанга үүһэйдик
күүскэ үүнэрин итэрэбизигит.
Билиэн турар, онно уунан ха-
аччыһахха эрэ наада. Онгон
бийиэжэ уу суох буолбатах.

Өсөн хатынхны Кураан дымла суоһулдох ыаллар, бэры бааһылайдар ити А. Филиппов, Н. Кирриллини, В. Лебедев курдук уу носуона, иланан ытылланан ходуһаларыни дэлэйдик нүөлсүтэллэрэ буоллар кыстыһар оһутугун барытын бу олбатарына үгүс өгтүөн бэрыс байыбит дрийдубутугтан, дымби таһыттан буларбит туюк даһыни мөккүрө суох.

ИМЕНА ПОИМОАРЕВ

ДЬОКУУСКАЙ. 28 эдэр учуутал Саха сириг хайа бадарар муннугар биир хостоох квартира сыанатытан 50%-наах дьыз субсидиятын ылла. "Хотугу улуустарга тыа сириг пед. мед үлэһиттэрин дьоннор хааччыаылы" дьэн программалаа кыттыбыт дьон ыллылар.

Агрооскуолалар хаһаайыстыбаларын
материальной-техническай базаларын бөһрөгөтүүтэ

Правительство уураах таһаараары сыддыар.
Субсидия техника, кыыл-сүөл ыларга барыага.

2011 сыллаахха Саха сирин бастын учуутала ааты ылбыт Yöh33 Бүлүү республикатааҕы педагогиктык нуучча тыллар убааһа литературатыгар учуутала Нюрбина Гавышева "Россия бастын учуутала" бүтүн Россиятааҕы күрэх бүтэһик кэрдиһигэр кыттыаҕа. Быһыл учууталлар конкурстарын финала Липецк куоракка балалар ыйын 22 күнүттэн алтыннык 2 күнүгэр дьэри буолар.

Республика үс медколледжыгар — Дьокуускайга.

Алданга уонна Нерюнгрига 2012-2013 сс. үөрэх дьылыгар устудьуоннары ылан бүтүтүлэр. Быһыл Саха медицинаһыгар түөрт идэр 235 киһи киирбит.

Атырдах ыйын 23 күнүтөр СР Президенти Егор Борисовка Краснодарскый кыраай Крымскан оройунун баһылык эбазинэһин толорооччу Анатолий Разумеевтан сурук кэлэ. А.Разумеев Саха сириг алахтоохторо хомуйбут үтүгэринки Крымск куоратын 3-с №-дээх оскуоланы толору чөлүтөр түһэрдисэ дээн биллэрбит.

№	Наименование наслегов	План задание на 2012 год, тонн	Всего изготовлено, тонн	в том числе, тонн		% выполнения
				на месте	мобильными бригадами	
1	Алагарский наслег	1867	1176	469	707	63
2	Арылахский наслег	1558	871	801	70	56
3	Бахытский наслег	1513	709	463	246	47
4	Болтогунский наслег	2045	1406	1376	30	69
5	Болутурский наслег	3171	1915	1603	312	60
6	Кытаяхский наслег	1921	1295	1290	5	67
7	Мутудайский наслег	2609	1187	892	295	45
8	Окулунский наслег	3311	2060	1470	590	62
9	Солоньевский наслег	2811	2360	2360		84
10	Сыланский наслег	4676	2038	1410	628	44
11	Телейский наслег	1596	893	351	542	56
12	Хагарский наслег	2208	727	637	90	33
13	Хатылганский наслег	1970	1374	820	554	70
14	Хаяхытский наслег	2041	1085	600	485	53
15	Хонтогунский наслег	3914	1404	1042	362	36
16	Чакурский наслег	2429	930	615	315	38
17	Чурагчонский наслег	2450	1193	1037	156	49
ИТОГО: .		42090	22622	17235	5387	54

Ил Дархан 2012 сэл от ыйын 27 күнүтөр тахсыбыт Угааһылар олоһурун күһүнгү күһу булгааһын болдоһор атырдыах ыйын 18 күнүттэн алтынынны 20 күнүтөр дыһы көнүлүлэммитэ. Мамы таһылан мас көтөрүтөр: уларга, куртууах-ха, бочугурааска эмис атырдыах ыйын 18 күнүттэн ахсынны 31 күнүтөр дыһы, курултууааскыһы булгааһын мууе устар 20 күнүтөр дыһы көнүлүлэммитэ. Булгуу тахсарга булчука сүрүн ирдилбиллэрэн санаатабыт.

1. Саа көңүлү;
2. Сага от айын 1 күнүтүн олохко кирбист охотбилмат.
3. Булт хаһаайыстыбатын департаментин инспекторыттан ылбыт көңүл (разрешение).

Мань тайхан булчуттар саарыт чохллаах буслара ирдэнэр. Бултуурга көнүлү (разрешенияны) улуус даһалтатылтан Булт хаһаайыстыбатын департаментын инспекторылтан Драгунов Валентин Гаврильевичтан ыларгытын эсэ тогул санатабыт. **Бу докумуну ыларга ирдэвиллэр.**

1. Паспорт куопуйата;
2. ИИН куопуйата;
3. Саа көгүлүн куопуйата;
4. Булт көңүлө (разрешение) төлөмдүтүн туһунан кыташтыя;
5. Охотбилгиз куопуйата.

Убаастабыллаах булчуттар! Уотан-ууттан сэрэхтээх буоларгытын умну-
ман. Орун-урууну булка иддэ сэлдьартан, улахан кыамталаах техниканан
хаарыан айылҕабытын үлгү төпсөртөн туттунарыт ордук буоларын бэйэрт да
өйдүүр буолуохтаахпыт. Байанай булчуга сыһыана булчут тулалыыр эйгэр
хайдах сыһыаннаһарыттан тутулуктаадын саха дьоно бары билэбит, истэбит,
көрөбүт. Саха үтэһин тутус, дэмэвин-уоксун, орун-уруутун, аал уоксун үрдэ
түр, булчут!

Ону тэнэ кубаһы булгааһын республикабыгыгар иккис улуустарга, ал иһигэр Чурапчыга, аастыг сылтаан бобуллиан туарын өссө төгүл санатабыт.

Айылыңа харыстаба, деген нұсқадағында.

ОЛОХТООХ ААТЫН ТӨННӨРҮӨХХЭ

Гаврил Степанович Яковлев (1921 с. ахсынын) Алма Союздугулар "Арыс" дини етрез багдылыктар тутан килешен, калынан лтан өлөрбүттөр) калынан көздөк килиттиги Улакын Жылтан килин, Чакыр калаанындай оскунаттыктар үрөмөнүнүн, үлүс-төрдүс кылган-тын ичкеринде өлөрбүтү.

Белвизийн төрүүтнэн аавтанар уулуссалы Толоон олохтохоторо Карповский уулуссанаан Мийгээрэй, Байбал Карповстары ыгыгсаан ааттыллага.

Дмитрий Павлович Карпов суруйлагчны Эрхлик Эрхистийн бичиргэ үүсгэсбиг үүлээсбигээр, дотор бастаан ТСОЗ-тары (товарищество совместной обработки земли), эзлин колхозтары тэрийбигэ, бичр баста кылан чыганааган кыргыбга. Мунторш локбескэ үүрэнги аагар, суруйр эгэ, Молотов аатын колхозна унушук предостанеланын, солбууагчтаанын үүлээсбигэ, бырабыланын чыганааган бичрбигэ. 1950 с. "Молотов", "Яковлев" колхозтар холбоон "Правда" болонсуйбуг колхоз буалбуттары уонна 1958 с. дээрэ улахан тасхылдаахтык үүлээсбигээр Дмитрий Павлович бырабыланын бастайаанын чыгана уонна Толосон, Эбобит биригээдэлэринг солбуллубат старшай биригээсбигээр токтоло суох үүлээсбигэ, сүрдээх юанг тэрээниинээх, дыйлаах салайааччы эгэ. Калын Эрхик Эрхистин аатын колхоз-совхоз тэрийлэбигэ-гэр Чапык биригээдэлтэр, совхоз отделениетар үүлээсбиг старшай биригээсбигээр, отделение управлюшайларыгар маадын субэ-мса буулар, быгата хамнаа суох истанилтаагыта.

Мингэтой уола Байбал дойдугу-
тар Тогоонтог кэлэн олохсуян, "Мо-
лотон" колхозна председателээр
то, сагаа тугайной дэмжиг туттар
олорбута. Мингэтой сэрнээр юуни
иго Мандарайнаа юулан барыгыл
келэн үсүлүн дэмжиг олохсубута
Улахан кыһагытар олохсуян бара-
рытар үсүлүн дэмжиг сааһын тугу-
рар колхозка, олохсана маньныксы-
тынын үлээлэбит ВМ.Адамовна
Салтыг. Байхыагытар атыһабы-
та, дым билигин да бэрт чиргэ
күлүмдээх.

Роман Афанасьевич Фристов "Дыңгыз баһыттан сарлаан" драманын авторунан: "1950 сылларга күнүн, айттынны ый сыгытлар. Дискуссиялар, колхозустар салалар калдырып бөлүмүнөр: икөө сылларга окутушны наар үчүтү сызылар, аралар бүтөрүн. "Тыя хаһайлыстыбатын тэриир текнөө" дээн дипломунан тэстэстем. Үлөштөктө бүтөрүн чү-

гайтар Тын хайрагтайсгаар тэнгэр
мистерстөвтөгэр бгыглан улаа
"Үнэн Дааныг оройнуугар барь-
дуу" – дин айгаг суртгальтар д
мил аюлаастааг. Ити саас Карл
Павел Дегерсмиг, Чакыртан М
ловос аатынн жолжон бэрэстдн
малдран кирир олорор. Улах
сэлвэстээх этэ, сүрдөө
молгобт көрүтнээр. Олбу
айгар ыскамыйага олордог
мил твөгөн калбатм, онно мн х
дах үрөгтө сүлдэрбэн сурһан б
рен: "А, Арамкан, үгүтөйдөк үр
хн бүтүр уоһа халаан да дойду
тахсан улаа. Үрөгтээх, улаһа
ж айнааһа ыччалыт суох", – д
бегт. Мил "Үнэн Даанын сир
даггылар улаһа барыан дуо д
биттэрэн толкуйдамакка, бгы
рымакка сүлдэбэн дэббитэр
"Олх атын сирг барыа, үрөгт
дмэр, кимелэстүлэр, кэтэһэл
дтэ," – дэбегт, хайдах эр бүт
тэх быһаары бодолго.

Ахсынның бай санаттыгтан аны, колхозтары бөдөнгүтүү, холбоотуоһун сураа ийилгилэн барбатыа. Бийлэхэ Чакыр икки кышкыһун ("Молоток", "Яковлев") халбуурта оройуонтан дьон табылгылар. 1950 с. тохсунньу 30 күнүгэр Чакыр оскуолатын көрдүгүрүгөр икки колхоз муһунаа буолла. Райком үһүс секретара Данилов П.В. ыһыран эттэ: "Колхозу бэрэсэйдэтэлэ эн буолар" дигэс Куттаннабын, кыбыстабын, 23 саастаах эрэ эттэн, "талыктара да суога" дигэ санаабын. Ол да буоллар акаастаабыт, муһунааха Данилов В.П. "Филиппов, ортун да иһин, оройуонгтор ордоро, үлүһүгү кыыктаах", - дигэ талыттан, дэббэ хайттан, ыһылһанаран, туох да мөккүгөрө суох быйбардаан бөдөнгүтүүт колхозу бэрэсэйдэтэлэ агитон кэбиспилэр" - дигэ суруллуота.

Сахалартан бастакы ССРС-ку туугуута олимпий чемпионы Вячеслав Павлович Карпов алты сааһыгар дьэри аҕата туттарбы дьэтигэр олохбута, кэлэн элэтигэр Министарай оронньорго махчы сыллы ара

Үс нилууна Кариктар ааттары
үйетитер сыалтан, Кариктар оло
бут дымзынгтер мемориалнай ду
скалы саяан туран Дмитрий, Па
вел, Вячеслав Кариктар ааттары
нан уулусса дээрэ кэм ирдэбил
Мань олохтоохтор да, дьаһалт
даралы ыһыһыахтара дээн бүх эр
иһэбит.

Н.В. ФИЛИППОВ,
РФ Сурунальыстарын Союһун
чидизнез, Чакыр нэһилистэтин
Бочуоттаах олохтооһо.

Бийиги Чурагчын оройдун-
тар 1950-1960-с онд алдардаа
спорт сайдыгтайлар үүс сара-
тан биригтэй датайлах тэрий-
лээн, салбаруучы Афанасий Ки-
рниковт Софонов этг. Кинн
спорте борт эдэр саайгытти си-
стембита. Чурагчтаарь педучи-
лидгега уорань сайдыан суурук,
хайнардальт быналтынан бил-
либига тэрийр Дюкура итин
замага салалалгар кустбуга.

Үердеш бүтүрүштөн кытта 1951 с. олимпостоу оройунан саламат-та спорт комитетин сыйлаарылар иттирбеге Дая, иттирбеге юни Чуралчыны спортнай дөптө спорт араас жүрүгүрө сыйла-тылар айымныымак үлгө сарынымыга Юни сыйлар сыйлаар огул тенниш, бокс, ак сыйан итти, волейбол, нууча дыйла, конул уюна хайсары-дан туугулар күөгө сыйды-быттары. Чуралчы спортменшар Саха Республикатын спортмен-дыларар. Манчыары оончуу-ларылар 1959, 1960, 1962, 1966 сыйлаар бастагы мизгитин, 1959, 1967 сыйлаар итти, 1968 сыйла үгү, 1970, 1971 сыйлаар бастагы мизгитини иттибтары.

[illegible]

Афанасий Кириллович срой-
он спордун салыбын кызматр республика, суу таһынан Россияда
Сиссая тийиз билибиг-кестүбү
спортсменнар үүнө-сайтан тах-
сыгыттар. Сигирдүк көкүл ту-
тууга бастагы көлүмө туштуу-
тар Максим Сибиряков, Сигир
Полон, Виктор Кришталевич, Фе-
дор Виткокурин, Петр Николаев
Николай Солонин, Федор Эвер-
стов, Василий Шадрин, Памте-
лейкин Христофоров, Иван Фе-
дотов, Николай Собакин уо д. а.
Кимизри утулган эир көлүмө
туштуулар Семет Макаров
Алексей Ермаков, Слава Карпин
Иван Алейтов, бырааттыг Мор-
фунувтар, Матвеевтар уо д. а.
ылкан-хабыттан турбугтар, ая-
лдоу түһүлгөтөр тийиз тах-
ы.

ААТЫН ҮЙЭТИТИЭХХЭ
саяаттыг Григорий, Василий

Халкыбызга Петр Старостин республикада бастаган ишмердизик спорт маастарын атына сунушта Николай Пулов, Николай Давыдов, Иван Гудлев, Петр Николаев, Михаил Сысольгин, Иван Симцев, уо да республикада туфунаттар тахса, тахтык туфунаттары.

Сүүрүүтэй хамттайгаа аймгийн Хадаргаан торгуульч Петр Лукин сүүрэр суулга хайгагдсан байдлыг Оройуонга 100 м, 200 м сүүрүүтэй Иван Захаров хэвч сүүлээрта хамттайгаа аймгийн биеэрбээр, республика, оройуон чөлөөт сүтгидийлээхтэй комүскаэбтэй. Иван Владимиров чүтас сүргэ сүүрүүтэй атах ооньуударыгар оройуонга 50-с сүүлээрта тэнийсөөр булбатага. Орто дистанцида Егор Феодосов, Николай Федосов, Игорь Поляков, Дмитрий

лай Цукото, Веселин Попов, дигтэр спортемен Алексей Собако, Афанасий Илларионов, Гаврил Нохтунский ааттара дордору-зоохтук дуорайбыла. Хаймаһары бастагы калыҥа Варлаков, Гаврил Чичигин, Николай Бараханов, Кирилл Пермяков, Петр Старостин курдук билиэр спортсменнар олук уурбуттара. Кишинев утуһуан Егор Кириллов сүүс ыһааска үөрөн сүлүн 50 км сүүрүүгү республика чемпионна буолан сөхтөрбүтэ. Кытаанастан эми-биһи Иван, Гаврил Похоттар ити көмүргө оройуом-мугулар, республикалар, Дальнай Восток эмиастар тилиэ аатыр-быттара, республика сүүмэрди-мэт хаһаандаттар кистэн кый-чылары ситиспиттэрэ.

Хайыһары олорун быһыыһын ар-
тыһынан билиһин Алексей Ефре-
мов Чуратчыттан саамай уһун-
нук таһаарыылаахтык орой-
уонна, республика, республика-
тас өттүгэр ыһтыгыт спортеме-
буларын ара калыкка барыта би-
лэр. Хайыһардыт, тренер
быһыыһынан оройуонна би-
лэһэ дэри биллэр урдун
көрдөрүүтүн ситиһит Иван По-
пов холобурун ахтан аһар тоһо-
стоох. Кипини утуһунааччылар
Николай Захаров, бырааттык Ба-
рашкостар, Тимофеевтар, уо. д.
сүүрөр суолта Чуратчыны аакыр
лыһытатта.

Осгуур төнөөх чаргаартай сайддагта. Ол курдук, баяртай тэмдэгт Дотордурдугар, Петр Оконников, Герасим Платонов, Люба Попова (Варшавская), Клар Собакина (Оконниковская), Мария Кривенкова, Альбила Поисова республикада, Дальний Востокта тийнх урдук сэтгүүлчид мэдээлэе.

Волейбол маассабай керу
быһаһыттынан атыттары кытар
тэһнэ сайыһыта. Ол күрүк, бу

рааттагы Григорий, Василий Ото-
ненишниковтар, Виктор Кривошап-
кин, Алексей Соболев, Виталий
Неустров, Борис Тыштышев,
Дмитрий Пестерев, Сидор Попов
курдук сааттары аралыгы спортта-
рыбыздын башымызга.

Спорт сайн хүмүүстэр нууцад
лапгата ордууд оруучу сайдан бу
хирунго спортементарьбы Дамь
курэхтэсметэра Павел Стаков
тренирэхэ орууан ытлан курита
сайдынныг ылан эдирхэри умсу
гилуута.

Улуу тренер Д. П. Корсаков бэйэр бастакынан ойнобут Азияҥы Кириккович бусуор Кызы көрдүлэһиниэн спорттанын салла тутуллубута, спорттанын оокуула тургэтинэн үлэтин сарылабыта. Үгэскэ кубулуйбут ыаллаа Тавитта оройунаҥу кытары спорт араас көрүнүрмэлэр күрөктөһүн алаа талдыыта.

Сүүрбчээс эхлэн урлагт
торговч-үзэсгэлт оройнуудар
физикийн культура, спорт сай-
длыгтар үзлэйн республика-
бастыгтар ахсангыгтар жиш-
риэр бамь длоуун, сатагш-
уурбу А. К. Софронов үзлэйн
үрлүктүк сыналан республика
салалгата Сахи АССР культу-
рын үгүлөх үлэйнэ, ССРС фи-
зический культуранын үлэйн
спордын тугуна, РСФСР "Ур-
жай" ДСО-тын бочугтүх чилэ-
н дэйн аартарын нигэрбета. Орой-
оноут бидиэлэх спортсменнэр
Максим Сибиряков, Сидор Полю-
Дмитрий Эверстов, Вячеслав
Карпов, уа д. а. Афанасий Ки-
рикович аралын кыһамныгтар
махтанан, спорка уһулан олох
күнэ аартыгтар таһаарыгтар
сүүрүлүн кун аатын үлэитэргэ
түгүрбөтүгата туруурадан

[illegible]

Афанасий СТАРОСТИН,
1962 г. Саха АССР нуруоттараан
тордус үбүлүүйдэх спартакиа-
датын кыттыылааха. Одуулуу

«Сельхозтехника» тэриллибитэ 80 сылыгар

МТС ОБОЛРО. БААНЫНА – ОЛОХ ТӨРДӨ

МТС оёолоро бари дараагн сэлс-
сэлдэг оёолор этгйбт. Тагас-сан
молгоёо, тивмэт-түгээмэт биэр суол
буоллаа. Арай хара килгэби мотуччу
соёус снпр буоламмэт онго-манна
тааһыи, сүүрүү-котүү элбх буолар.
Адам Петр Никитич 1934-1957 снллара
МТС-ка комбайнерман, механигы-
нц үлээсэбтэ. Кыһыиы быһа сельхоз-
машиналары оромйоннэон, биир ли-
ннэа шооцаккаа туруоран, хаарын
кытары түһэрэ этэлэр.

Ийэм Дария Семеновна хонгуураа остуорас эгэ, тоһуһаан б халвантаа оһоһу оттор минан айыһ дьыһала буолбатах эгэ, оччолорго "Локомотив" уот биэрэрэ, маһынан оттуһлар буолан, циркуляр эрби үлэһилэр, хонгуура маһа онтон тэһэллэн каларэ, мас хайагытыга, кыстаһыһа, оттууга, саайыһыга минэх иккис кыһлааска үөрэһэр киһиэхэ, ыарахан *сөккө* үлэ буолара. дьэ бүтүөт үлэ эгэ.

Очигдолрог МТС-тогмолрун өвлөрлүгүр
бас-кас кийибит, бөрү тирэхит Петр
Григорьевич Климов эгэ, киин түмүтэ,
үөрүш этэ, такайыгта албах этэ. Сотору
сотору МТС-ка үлэһин барыгта. Манай
тракторист, калыс суотпар, олохун, үлэ-
бүтүбүтүн кассынага анаабыгта.

МТС-ка араас омукур улааччылар
Сафаргалеев, Плотников, Медведев,
Сердюк киилэр сүлсөрү ордук Плотни-
ков сүлсүлэр уола Боря, кыһа Гали, Са-

фаргалеев татар уолаттара Ахмет, Владик, Зинур, Медведевтер кыргыттар бу сөрлөрү кылга биирге соншоон, ан-мин джиган улаанылыгыт. Владик сүрдээх кыгыгырас, бейитин кыанар, кэлин-баран саамай саргактэре этэ. Оччолорго томтор томтору кылары саабылага, сороорр "ротатканын" да сэримтээн барарбыт. Ити сыларга араас кэмтег киши Россиянтан үтүс элэр специалисттар кэлин улаакыбичтары – Ю. Г. Осетчук, В. Н. Жуковых, В. И. Бурноев, Ю. Н. Осетинский, Польини Кинилэр хайдаа да эттэххэ үөрөтүн, сана суурэххэ кылларан барыттарга чуолкай Орлук билиги, оччотооду сөрлөр өйдөбүлүлэригэр Польини үчүгэй өйдөбүлү хаалларбыт. Волейболга олус үчүгэйдик ооннуура. Кини мээчиги быһарып эжирэтэ сылдан көрөрбүт. Оро саас оройдотор кэмээрэ, сүүрүү-көтүү, хаптылааһын, хайыһардааһын, түү мээчигини футбол, кэлин волейбол барыта олохтун быстыгытат кэмээрэ, үтүө өйдөбүл булар.

Уллуустугулар 10-ча тың. гектар бааһына сирэ баар. Итинтэн сирэ, муура тостон, бааһынар аста, дьүүдэ буолан быһар аңгардара олох оҥоһуллубат кыахташа. Иппитин араас борууда сүөһүлэр кэлэллэрэ былаанналар. Дьэ манаа астах, оттоох-ыастах буол-лахпыттан эрэ бородууксуйтаны ыһах-таҕ. Сүөһү, сылгы аһыһытан 60-70 ба-

рыяна бааһынаттан
ылар буоллахтыгына эрэ
иннигэ эрэлтэх буола-
быт. МТС хайдах дараа
сага тэрлэһин маада.
Бааһына үлэлиир, хoduна
сирий агрономическай
көрбүлү тутуһар, үлэли-
ир хайыскалаах мобиллай,
механизированная тэрийтэ
(этарэт) бээр буолуон на-
ла.

Билгийн бааһынамы
чолугэр түһэрингэ, сирн,
хонданы таластааһынга,
күрүү тутууттар сыллата
харын көрүлгэр буолбута
тоһуу буолара чуолкай. Аа-
сылт сылларга ыһыабыт
ылар нэнэ кыра. 6-7 тыһ.
гектар бааһына сиригэр
ыһыаалах буолахтыгына
эрэ, этэр курдук, эмсэ эттэ-
эх, үрүлүйэр үүттээх буо-
луктэ.

Дэлгэцэн бары наһаа үчүтэйдик б
лэбит, бааһынага үлэ-хамнас барыа
таары. Төр эрэ олох санаабыг хотго
сигэрдээх, торуунаах үлэ суох. Араас
далгалар калан үлэсэн-хамсаан бард
лар, хамсааһын аанһаа тэксэбэгэ.

Быйыл МТС тэрилэбингэ 80 сы
Чурапчы оройуонун биэр саамай кэ

дугаас, хас да кэлүэнэ үлээлэбит тэрлэгтэ. Билингги кыахтаах кэмнэ, араас техника сайдыбыт кэмигэр, бааһынын, сирн, ходуунары: оигорууга септөөх технологилар баар кэмтэригэр хамсааһына таһаарылахха наад.

В. П. ЧИЧИНЯРОВ, к. т. н.

Сведения о численности муниципальных служащих МО "Мугудайский наслег", работников муниципальных учреждений и их денежного содержания за 2011 год

Наименование показателя	Фактически на начало года	Фактически на 30 09 2011 год	Уточненный план, в рублях	Кассовый расход, в рублях
Глава муниципального образования	1,0	1,0		
Штатные единицы				
Расходы всего			1 547 314,0	1 547 314,0
Расходы на оплату труда и начисление			773 167,0	773 167,0
Зарплата			627 600,0	627 600,0
Начисление на оплату труда			145 567,0	145 567,0
Исполнительные органы местного самоуправления				
Штатные единицы, муниципальные органы	3,0	3,0		
Расходы всего			1 794 530,0	1 092 082,2
Расходы на оплату труда и начисление			1 659 795,0	1 659 795,0
Зарплата			1 240 162,0	1 240 162,0
Начисление на оплату труда			429 633,0	429 633,0
Вспомогательный учет				
Штатные единицы	0,25	0,25		
Расходы всего			68 300,0	68 300,0
Расходы на оплату труда и начисление			68 300,0	68 300,0
Зарплата			50 903,0	50 903,0
Начисление на оплату труда			17 400,0	17 400,0
ЗАГС				
Штатные единицы	0,25	0,25		
Расходы всего			9 388,0	9 388,0
Расходы на оплату труда и начисление			9 388,0	9 388,0
Зарплата			3 212,0	3 212,0
Начисление на оплату труда				
Землеустроитель				
Штатные единицы	1,0	1,0		
Расходы всего			317 470,0	317 470,0
Расходы на оплату труда и начисление			317 470,0	317 470,0
Зарплата			236 573,0	236 573,0
Начисление на оплату труда			80 897,0	80 897,0
Культура				
Штатные единицы	6,5	6,5		
Расходы всего			1 371 513,0	1 371 513,0
Расходы на оплату труда и начисление			1 371 513,0	1 371 513,0
Зарплата			1 021 992,0	1 021 992,0
Начисление на оплату труда			349 521,0	349 521,0
Физкультура и спорт				
Штатные единицы	5,0	5,0		
Расходы всего			432 538,0	432 538,0
Расходы на оплату труда и начисление			342 738,5	342 738,5
Зарплата			89 797,5	89 797,5
Начисление на оплату труда				

Сведения о численности муниципальных служащих МО "Мугудайский наслег", работников муниципальных учреждений и их денежного содержания за 1-й квартал 2012 года

Наименование показателя	Фактически на начало года	Фактически на 1 квартал 2012 года	Уточненный план, в рублях	Кассовый расход, в рублях
Глава муниципального образования	1,0	1,0		
Штатные единицы				
Расходы всего			1 740 020,0	426 362,0
Расходы на оплату труда и начисление			870 010,0	213 181,0
Зарплата			686 710,0	160 431,0
Начисление на оплату труда			201 300,0	52 750,0
Исполнительные органы местного самоуправления				
Штатные единицы, муниципальные органы	3,0	3,0		
Расходы всего			1 794 530,0	1 092 082,2
Расходы на оплату труда и начисление			1 674 530,0	417 056,0
Зарплата			1 302 384,0	314 496,0
Начисление на оплату труда			372 146,0	102 560,0
Вспомогательный учет				
Штатные единицы	0,25	0,25		
Расходы всего			10 576,5	11 644,1
Расходы на оплату труда и начисление			10 576,5	11 644,1
Зарплата			54 205,5	13 551,4
Начисление на оплату труда			15 371,0	4 092,8
ЗАГС				
Штатные единицы	0,25	0,25		
Расходы всего			5 573,0	1 393,3
Расходы на оплату труда и начисление			5 573,0	1 393,3
Зарплата			1 883,0	470,8
Начисление на оплату труда				
Землеустроитель				
Штатные единицы	1,0	1,0		
Расходы всего			325 500,0	61 155,0
Расходы на оплату труда и начисление			325 500,0	61 155,0
Зарплата			250 000,0	47 667,0
Начисление на оплату труда			75 500,0	13 488,0
Культура				
Штатные единицы	6,5	6,5		
Расходы всего			1 415 010,0	353 747,5
Расходы на оплату труда и начисление			1 414 990,0	353 747,5
Зарплата			1 086 790,0	271 667,5
Начисление на оплату труда			328 200,0	82 080,0
Физкультура и спорт				
Штатные единицы	5,0	5,0		
Расходы всего			578 000,0	144 030,0
Расходы на оплату труда и начисление			456 418,4	114 704,0
Зарплата			119 581,5	28 850,4
Начисление на оплату труда				

Сведения о численности муниципальных служащих МО "Мугудайский наслег", работников муниципальных учреждений и их денежного содержания за 2-й квартал 2012 года

Наименование показателя	Фактически на начало года	Фактически на 2 квартал 2012 года	Уточненный план, в рублях	Кассовый расход, в рублях
Глава муниципального образования	1,0	1,0		
Штатные единицы				
Расходы всего			1 740 020,0	807 600,0
Расходы на оплату труда и начисление			870 010,0	448 800,0
Зарплата			686 710,0	340 500,0
Начисление на оплату труда			201 300,0	101 300,0
Исполнительные органы местного самоуправления				
Штатные единицы, муниципальные органы	3,0	3,0		
Расходы всего			1 794 530,0	1 092 082,2
Расходы на оплату труда и начисление			1 674 530,0	1 092 082,2
Зарплата			1 302 384,0	859 030,2
Начисление на оплату труда			372 146,0	233 052,0
Вспомогательный учет				
Штатные единицы	0,25	0,25		
Расходы всего			10 576,5	35 288,3
Расходы на оплату труда и начисление			10 576,5	35 288,3
Зарплата			54 205,5	21 102,1
Начисление на оплату труда			15 371,0	8 185,5
ЗАГС				
Штатные единицы	0,25	0,25		
Расходы всего			5 573,0	2 784,5
Расходы на оплату труда и начисление			5 573,0	2 784,5
Зарплата			1 883,0	841,1
Начисление на оплату труда				
Землеустроитель				
Штатные единицы	1,0	1,0		
Расходы всего			325 500,0	159 493,0
Расходы на оплату труда и начисление			325 500,0	159 493,0
Зарплата			250 000,0	123 695,0
Начисление на оплату труда			75 500,0	34 798,0
Культура				
Штатные единицы	6,5	6,5		
Расходы всего			1 415 010,0	371 495,0
Расходы на оплату труда и начисление			1 414 990,0	371 495,0
Зарплата			1 086 790,0	543 395,0
Начисление на оплату труда			328 200,0	164 100,0
Физкультура и спорт				
Штатные единицы	5,0	5,0		
Расходы всего			578 000,0	288 030,0
Расходы на оплату труда и начисление			456 418,4	238 239,2
Зарплата			119 581,5	50 790,0
Начисление на оплату труда				

Исполнение бюджета МО "Мугудайский наслег" за 2011 год.

Утверждено	Уточненный по решениям	Уточненный план	исполнено	% исполнения к утвержденному плану
Доходы				
Бюджетные доходы	540,0	540,0	147,2	27,2%
Налоговые	440,0	440,0	133,7	30,4%
Налоговые	100,0	100,0	13,5	13,5%
Безвозмездные поступления:	9 279,1	11 986,1	9 182,8	76,6%
- дотация на выравнивание	7 389,0	7 389,0	7 305,5	100,1%
- дотация на сбалансированность	90,1	2 895,1	86,3	95,7%
- субсидии	1 800,0	1 496,4	1 700,0	100,2%
- иные межбюджетные трансферты	60,0	1 605,5	8 695,5	74,4%
ИТОГО	10 819,1	12 636,1	9 333,0	73,6%
Расходы				
Общегосударственные расходы	3 553,1	4 206,1	4 206,1	100,0%
ОП01 Глоб. МО	843,3	773,7	773,7	100,0%
ОП02 МО	2 699,8	3 432,4	3 432,4	100,0%
ОП03 МО	9,3	0,0	0,0	0,0%
ОП04 МО	2,0	0,0	0,0	0,0%
ОП05 МО	77,5	77,5	77,5	100,0%
ОП06 МО	52,6	52,6	52,6	100,0%
ОП07 МО	12,6	12,6	12,6	100,0%
ОП08 МО	20,0	20,0	20,0	100,0%
ОП09 МО	20,0	20,0	20,0	100,0%
ОП10 МО	310,3	310,3	310,3	100,0%
ОП11 МО	80,0	80,0	80,0	100,0%
ОП12 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП13 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП14 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП15 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП16 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП17 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП18 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП19 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП20 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП21 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП22 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП23 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП24 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП25 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП26 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП27 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП28 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП29 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП30 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП31 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП32 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП33 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП34 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП35 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП36 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП37 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП38 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП39 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП40 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП41 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП42 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП43 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП44 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП45 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП46 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП47 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП48 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП49 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП50 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП51 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП52 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП53 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП54 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП55 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП56 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП57 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП58 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП59 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП60 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП61 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП62 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП63 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП64 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП65 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП66 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП67 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП68 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП69 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП70 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП71 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП72 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП73 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП74 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП75 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП76 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП77 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП78 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП79 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП80 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП81 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП82 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП83 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП84 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП85 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП86 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП87 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП88 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП89 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП90 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП91 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП92 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП93 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП94 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП95 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП96 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП97 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП98 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП99 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ОП100 МО	0,0	0,0	0,0	0,0%
ИТОГО	12 746,4	13 946,4	11 213,6	80,9%

A black and white photograph of eight young women posing behind a wooden fence in a wooded area. They are all smiling and leaning forward, resting their arms on the fence rail. The background shows tall, thin trees and a grassy field.

Күн хэлхэлдэг сүхч ойон туран ооньнуу ыстанар хэмнэрбин. Бийиги кыра эрдэхпитииз компьютер үөдүгиз илтиг, телевизор даган "көрдөрбүн ханшнык" – диэбэт гына үдүк-бадык кестора. Онон аттынаары ыал өрлөсө мустан сайыннары – кыһыннары, субуруһа сыдыан, дийэттэн-дизнэ, тэлгөһөттэн-тэлгөһэз көһө сыдыан биоргэ ооньнуурбуг. Сайынын таһырдыа "Брычка-брычка", "Үсүгүһөн-милэссийо", "Штандор-штандор", лапта курдук ооньнууларга сыйаллары билбэнэс сырсарбыт. Аны кыһы эрэ өрү барыта сөбүлзэн ооньнуур "халлаах буолар" ооньнуута миогин амиз түмнубатаҕа. Кыһынын остуол анның, сыахай онорон, жем куукуланы өрүлсөн, дыйлэттэн дийэттэн улахан уратыта сүхч тэҕирдэ.

Улаатан баран хаанан дарвны чад-
бахжа суулдубатах, хаарьын бйрах-
сыбатах дьон курдук кестбүт эрээр,
ол барьта олохпугутар баара. Билин
ийа, эбэ буолан олороммун аастыты
анааран көрөн, төрөхпүтүрөм мизэ
манньк оро сааһы бөлөхтэбигтүртүгтэн
мэхтанарын воһна кизэн түстүбүн.

Елизавета ОКОНЕШНИКОВА.
Директор.

Хайыат бэчээккэ барыллар графика: 16 х 00 мм. Бэчээккэ барыллыгы: 16 х 00 мм. "Сага олох" редакционнай-издательской хайбуука 27.08.2012 с. офсетка бэчээтэннэ. Адырыһа: 478670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 54907. Хайыат нэтиэлэ устэ: олутуруунуука, чаппыртэ уонна субуоттоһо тахсар.

Автор сүрүгүр элчилер санаа
редакция позициялар мандың ол
түбөлөр буулбатар. Сүрүгүр
миллелер чакылар
кыдымаларыңар элчилер
автор түс байла олго.